

Školitelský posudek práce

Přínos ÚJČ ČSAV a jeho předchůdců české lingvistiky

(Dějiny ÚJČ ČSAV a jeho předchůdců

ve světle archivních pramenů)

předložené k disertačnímu řízení na

Filosofické fakultě University Karlovy

Mgr. Věrou Dvořáčkovou

Základními úkoly předložené disertační práce byly následující body:

- pramenný archivní výzkum dějin Kanceláře slovníku jazyka českého a na něj navazujícího Ústavu pro jazyk český (později s apendixem „ČSAV“) v Archivu Akademie věd ČR,
- výzkum historie stejné instituce (resp. stejných institucí) dalšími metodami (zejm. konzultacemi s dosud žijícími pamětníky, přičemž však disertantka nepoužívala typickou metodu orální historie, ale cíleně vyžadovala komentáře vždy k jednotlivým odborným otázkám, které vycházely z příslušných archivních pramenů, tj. v řízeném rozhovoru využívala ústního svědectví pamětníků a dalších odborníků mj. ke správné interpretaci archivních pramenů),
- komplexní vyhodnocení získaného materiálu jak z hlediska ryze historického, tak z hlediska jazykovědného,
- rozřídění, ujednocení a popis zjištěných faktů, tj. jejich transformace do podoby disertačního spisu, jehož forma by navíc měla posloužit jako základ pro publikaci o historii Ústavu pro jazyk český a případně i jako vzor pro psané historie dalších ústavů Akademie věd ČR.

Vzhledem k tomu, že takový historicko-lingvistický výzkum nebyl dosud vůbec podniknut (existují jen rozsahem i obsahem velmi omezené sondy v podobě několika časopiseckých článků napsaných ad hoc k různým výročím), v kombinaci s tím, že archivní materiály týkající se Ústavu pro jazyk český v Archivu Akademie věd nejsou nijak utříděny, pokládám takový úkol jak za velmi pracný v oblasti fyzického zpracování materiálu, tak velmi náročný v oblasti jeho následného vyhodnocení a sestavení do jednotícího textu.

Předložená disertační práce se (kromě úvodu, závěru, rejstříků atd.) se při detailnějším pohledu skládá ze 21 kapitol, popisujících jak různé aspekty vývoje Ústavu pro jazyk český, tak jeho organizační struktury, přičemž důležitým jednotícím akcentem celé práce je popis vývoje lingvistické metodologie, lingvistického myšlení a zejména lingvistického přínosu činnosti ústavu (a jeho předchůdců) pro českou jazykovědu za celé sledované období 1911-92. Z obsahového hlediska jde tedy o práci (ve srovnání s „běžnými“ disertačními pracemi předkládanými v oboru filologie) výjimečnou svou tematikou, z mého hlediska však o to cennější, neboť se zabývá těmi aspekty oboru, jejichž zpracování je vytlačováno na okraj vědeckého zájmu – k čemuž je

ale potřeba dodat, že pro skutečné pochopení libovolného odvětví vědy (v celém širokém spektru zahrnujícím i vědy přírodní, lékařské atdatd.) má poznání historie oboru a zejména historie myšlení zcela zásadní význam; v tomto aspektu pokládám předloženou disertační práci jak za (obecně) velmi kvalitní, tak za (zejména) významný příspěvek k bohemistice. Zejména je pak potřeba ocenit, že v mnoha kapitolách (např. o matematické lingvistice, fonetice, terminologii a mechanografické laboratoři) nemohla disertantka ani v nejmenším vycházet z dosavadní literatury (ani v *Kapitolách z dějin české jazykovědné bohemistiky* žádné bližší informace ve vztahu k ÚJČ nejsou), takže jí uváděné vyhodnocení činnosti ÚJČ a jejího přínosu pro bohemistiku jsou v těchto kapitolách zcela nové. Podobná situace, tj. naprostá absence předchozího zpracování, je i jinde, např. v kapitole o členství v mezinárodních organizacích.

Z formálního hlediska je předložená práce vypracována velmi pečlivě, objevil jsem jen velmi malé množství ryze formálních problémů (dvě mezery vede sebe apod.), zejména oceňuji, že práce je zcela bez překlepů.

Závěrem mám tedy to potěšení konstatovat, že dle mého názoru předložená disertační práce požadavky kladené na práci toho druhu zcela splňuje, svým praktickým významem (popis historie Ústavu pro jazyk český) je pravděpodobně dokonce převyšuje. Jejím autorstvím disertantka plně prokázala schopnost samostatné vědecké práce na vysoké úrovni, a proto doporučuji, aby Universita Karlova udělila Mgr. Věře Dvořáčkové titul

Philosophiae Doctressa

ve zkratce **Ph.D.**

V Praze 28. června 2011

karel oliva

